

نقش کارگاههای آموزشی مراقبت از نوزادان در ارتقای آگاهی مادران

دکتر رامین مظفری کرمانی*: متخصص کودکان، استادیار پژوهشی مرکز مطالعات رشد و سلامت کودک

جهاد دانشگاهی علوم پزشکی ایران

دکتر شبیم ذوالجلالی؛ مربی پژوهشی مرکز مطالعات رشد و سلامت کودک جهاد دانشگاهی علوم پزشکی ایران

دکتر افسانه آذری؛ استادیار مرکز مطالعات رشد و سلامت کودک جهاد دانشگاهی علوم پزشکی ایران

دکتر جلیل کوهپایه زاده؛ متخصص پزشکی اجتماعی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی ایران

خلاصه

هدف: برگزاری کارگاههای آموزشی آشنائی با مشکلات شایع دوران نوزادی می‌تواند مادران را در مراقبت از نوزادان خود آماده سازد. با ارزیابی نقش این کارگاهها می‌توان مؤثر بودن این روش آموزشی در بالا بردن دانش مادران را بررسی کرد و برای تنظیم برنامه‌های مداخله‌ای وسیع‌تر در این زمینه، اقدام نمود. مطالعات متعددی در زمینه نقش آموزش در آشنائی مادران با مشکلات شایع دوران نوزادی صورت گرفته و تأکید شده که بدون در نظر گرفتن رتبه بارداری یا تعداد فرزندان، می‌بایست برگزاری برنامه‌های آموزشی مراقبت از نوزادان را برای تمامی مادران در نظر داشت. هدف از انجام این بررسی تعیین نقش کارگاههای مراقبت از نوزاد در بالا بردن سطح آگاهی مادران بود.

روش مطالعه: این بررسی یک مطالعه مداخله‌ای بود. در این بررسی کارگاههای آموزشی در مورد نحوه مراقبت از نوزادان با شرکت ۱۵۰ نفر از خانم‌های مراجعه کننده به مرکز برگزار شد. مطالب آموزشی در دو بخش ارائه شد. بخش اول ویژگی‌های مراقبت از نوزاد سالم و در بخش دوم اختلالات شایع دوره نوزادی آموزش داده شد. قبل و در پایان هر جلسه پرسشنامه چهار گزینه‌ای در اختیار شرکت کنندگان قرار داده شد تا میزان تأثیر آموزش داده شده بر نحوه آگاهی شرکت کنندگان بررسی شود. از آزمون‌های آماری کولموگروف- اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون، اسپیرمن و ویلکاکسون با میزان خطای آلفا ۵٪ استفاده گردید.

یافته‌ها: پاسخ‌های صحیح تمامی سوالات مرتبط با مشکلات و اختلالات نوزادان بصورت معنی‌داری بیش از پاسخ‌های غلط بود. همچنین مطالعه نشان داد که تفاوت معنی‌داری بین آگاهی مادران در قبیل و بعد از کارگاه وجود دارد ($P < 0.001$). بر اساس هر یک از متغیرهای سن‌مادر، شغل‌مادر، تعداد بارداری، تعداد فرزندان و سطح تحصیلات مادر به بررسی تغییرات آگاهی مادران بدباند حضور در کارگاه‌ها پرداخته شد که در تمام متغیرهای فوق، آگاهی مادران نسبت به قبل از مداخله افزایش معنی‌داری نشان داد.

نتیجه‌گیری: مطالعه نشان داد میانگین امتیاز آگاهی مادران بعد از تشکیل کارگاه، افزایش می‌باید ولی سن مادر، تعداد فرزندان و میزان تحصیلات مادر با افزایش آگاهی مادران به بدباند برگزاری کارگاه‌ها، ارتباط معنی‌داری بدست نیامد.

*مسئول مقاله، آدرس:

تهران، صندوق پستی ۱۶۳۱۵-۱۵۱۷، مرکز
مطالعات رشد و سلامت کودک

E.mail:
mozafari_ramin@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۸۵/۵/۱۱

تاریخ بازنگری: ۸۵/۱۱/۱۵

تاریخ پذیرش: ۸۵/۱۲/۲۰

واژه‌های کلیدی: نوزادان، کارگاههای آموزشی، آگاهی مادران، اختلالات نوزادان، شیردهی،
مراقبت‌های نوزادی

مادران در نگهداری از نوزاد و برطرف نمودن بسیاری از باورها و

سنن‌های غلط در این زمینه تأثیر بسزایی داشته باشد. با توجه به

وسعت اطلاعات مورد نیاز برای مادران و برخی باورهای نادرست

و غیر علمی در مواجهه با نوزاد (به ویژه در مورد مادرانی که

فرزند نخست خود را بدبنا می‌آورند) ضرورت آموزش نکات

کلیدی در مورد مراقبت‌های روزمره و نحوه برخورد با مشکلات

مقدمه

دوره نوزادی یکی از حساس ترین مراحل زندگی است که نیاز به

شناخت صحیح و ارائه مراقبت‌های دقیق دارد. آگاهی مادر از

نحوه برخورد صحیح با مشکلات نوزاد و چگونگی ارائه مراقبت-

های ضروری در این دوران می‌تواند در بالا بردن اعتماد به نفس

حاوی ۱۵ سوال چند گزینه‌ای در مورد آگاهی از مطالب فوق در اختیار شرکت کنندگان قرار داده شد و پس از پایان جلسه نیز مجدداً همین سوالات پاسخ داده شد تا میزان تأثیر آموزش داده شده بر آگاهی شرکت کنندگان بررسی شود. در ابتدای پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک شامل نام، سن، محل زندگی، میزان تحصیلات مادر، وضعیت اشتغال مادر، نوبت بارداری و تعداد فرزندان پرسیده شد. هفت سوال چهار گزینه‌ای مرتبط با مراقبت از نوزاد سالم (اهمیت آغوز و تغذیه با شیر مادر، مهم‌ترین عامل در موقوفیت شیردهی، مراقبت از بند ناف، بهترین وضعیت خوابانیدن نوزاد، زمان شروع قطمه مولتی ویتامین و تأثیر مصرف سیگار توسط والدین بر سلامت نوزاد) و هشت سوال چهار گزینه‌ای مرتبط با اختلالات و بیماری‌های شایع دوره نوزادی (سوختگی بین پاهای نوزادان و روش درمان آن، برفک دهان، زردی نوزادی، نشانه‌های خطر در نوزاد، علت تب در نوزادان و درمان آن و علت بزرگی سینه نوزادان و اقدامات مرتبط با آن) بود. امتیازات بدست آمده در مرحله قبل و بعد از کارگاه برای هر نفر محاسبه و مورد تحلیل قرار گرفت.

حجم نمونه، پایایی و روایی تست از طریق مطالعه پایلوت در اولین دوره کلاس ۲۰ نفره تعیین شد. اولویت شرکت در کلاس‌ها بر اساس زمان نام نویسی شرکت کنندگان تعیین شد. جهت تفسیر نتایج از آزمونهای آماری کولمگروف- اسمیرنوف، ضربی همبستگی پیرسون، اسپرمن و ویلکاکسون با میزان خطای آلفا ۰/۵، استفاده شد. از نظر آماری ($P < 0/05$) معنی دار تلقی گردید. جهت تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS ویراست ۱۱ استفاده شد.

یافته‌ها

در مجموع ۱۵۰ خانم باردار مورد مطالعه قرار گرفتند که میانگین سن آنان در زمان بارداری $27 \pm 5/22$ سال و محدوده آن ۲۰ تا ۵۵ سال بود. میانگین سن ازدواج $23 \pm 3/9$ سال و محدود آن ۱۷ تا ۴۰ سال بود. محل زندگی ۱۴۷ نفر (۹۸٪) شرکت کنندگان شهر تهران و ۳ نفر (۲٪) کرج بود. بر اساس محل زندگی در تهران، به ۵ قسمت تقسیم شد.

هیچیک از شرکت کنندگان بیسواند نبودند، $29/3\%$ دیپلم و زیر دیپلم و مابقی تحصیلات دانشگاهی داشتند. همچنین $58/7\%$ آنان خانه‌دار بودند. میانگین نوبت بارداری مادران شرکت کننده $0/8 \pm 0/5$ بود. حداقل نوبت بارداری صفر و حداکثر ۳ بود. میانگین تعداد فرزندان مادران $0/1 \pm 0/59$ و حداقل تعداد فرزندان صفر و حداکثر ۴ نفر بود.

پاسخ‌های صحیح تمامی سوالات مرتبط با مشکلات و اختلالات نوزادان بصورت معنی‌داری بیش از پاسخ‌های غلط بود. در مورد سوالات مربوط به تغذیه و مراقبت‌های نوزادی، در نیمی

شایع دوران نوزادی حس می‌شود.

جهت آموزش نحوه مراقبت از نوزاد و بالا بردن سطح آگاهی مادران در مورد مشکلات دوران نوزادی می‌توان با بریایی کارگاه‌های آموزشی علاوه بر حضور فعال و مستقیم مادران و آشنایی عملی و علمی با نحوه مراقبت از نوزادان، با بسیاری از اختلالات و بیماری‌های مربوط به این دوره زندگی آشنا شوند و روش برخورد صحیح با آن را آموزش ببینند و چنانچه سوالاتی در این رابطه داشته باشند، در جمع مادران مطرح شده و پاسخ و عملکرد صحیح آنرا آموزش ببینند. Bowman با مرور بر مقالات منتشر شده چنین جمع بندی نموده که مادران بعد از زایمان، به ویژه به آموزش در مورد روش شیردهی و بیماری‌های نوزادان نیاز دارند^[۱]. مطالعات انجام شده در مادرانی که زایمان طبیعی داشته‌اند و نوزادان سالمی بدنی آورده بودند موضوعاتی که در اولویت آموزش قرار داشته، آشنایی با بیماری‌های نوزادان و شیرخواران بوده است^[۲].

ضرورت برگزاری این کارگاه‌ها هنگامی بیشتر احساس می‌شود که بدانیم شرکت کنندگان این کارگاه‌ها بیشتر زنانی هستند که برای نخستین بار، مادر شدن را تجربه می‌کرند و نیاز به دانستن اطلاعاتی دقیق و علمی در زمینه مراقبت از نوزاد را بیشتر احساس می‌کرند. انتظار می‌رود با برگزاری این کارگاه‌ها مشکلاتی که مادران در مراقبت از نوزادان خود با آن مواجه هستند، تقلیل یابد و با ارزیابی نقش این کارگاه‌ها می‌توان مؤثر بودن این روش آموزشی در بالا بردن دانش مادران را بررسی کرد و برای تنظیم برنامه‌های مداخله‌ای وسیع‌تر در این زمینه، اقدام نمود. مطالعات متعددی در این زمینه صورت گرفته و تاکید شده که بدون در نظر گرفتن رتبه بارداری یا تعداد فرزندان، می‌بایست برگزاری برنامه‌های آموزشی مراقبت از نوزادان را برای تمامی مادران در نظر داشت^[۳-۴]. هدف از انجام این بررسی تعیین نقش کارگاه‌های مراقبت از نوزاد در بالا بردن سطح آگاهی مادران بود.

مواد و روش‌ها

این بررسی یک مطالعه مداخله‌ای بود. کارگاه‌های آموزشی در زمینه مراقبت از نوزاد در سال ۱۳۸۴ در تهران با شرکت ۱۵۰ نفر از خانم‌های باردار در ۱۰ جلسه ۴ ساعته برگزار شد. مطالب آموزشی در دو بخش ارائه شد؛ بخش اول ویژگی‌های مراقبت از نوزاد شامل نحوه تغذیه، نحوه شیردهی، فوائد شیر مادر و نحوه استحمام و خوابانیدن نوزاد و نکاتی در مورد مراقبت‌های مادر بعد از زایمان و بخش دوم بیماری‌های شایع دوره نوزادی شامل زردی نوزادی، تب، سوختگی، محل بستن پوشک، برفک دهان، کنڑانکتویت، علائم خطر در نوزاد، تغییرات فیزیولوژیک دوره نوزادی و زردی نوزادی بود. قلی از شروع هر جلسه پرسشنامه‌ای

معنی دار آماری در بعد از کارگاه داشته است (در تمامی موارد $P < 0.001$). همچنین آگاهی مادران بدون فرزند با $P = 0.003$ افزایش معنی داری را بعد از کارگاه نشان داد.

بحث

در این مطالعه نقش کارگاههای آموزشی مراقبت از نوزادان در بالا بردن سطح آگاهی مادران مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه هیچ یک از شرکت کنندگان بیسوساد نبودند. شاید به علت تبلیغ کارگاهها در روزنامه، بیسوسادان قادر به مطالعه و آگاهی از تشکیل این کارگاهها نشده‌اند. در مطالعه Jaroz و همکاران منبع اطلاعات و آگاهی مادران در ارتباط با روش تنهاداری از نوزادان در ۶۰٪ موارد از مجلات، ۵۳٪ کتابها و ۳۲٪ از طریق راهنمایی خانواده بوده و فقط ۲۴٪ مادران آگاهی‌های لازم را از کلاسها و کارگاههایی که در این زمینه برگزار شده کسب نموده‌اند و بهترین روش آموزش مادران به ویژه با سطح سواد پایین را برگزاری کلاس‌های آموزشی معرفی کرده‌اند.^[۱] مطالعه Sword بر اهمیت آموزش مادران طی افاقت در بیمارستان به ویژه در مادرانی که سطح فرهنگی-اقتصادی پایین دارند تأکید نموده است.^[۲]

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد با برگزاری کارگاههای آموزشی میزان آگاهی مادران در نحوه مراقبت از نوزادان و آشنایی با مشکلات نوزادان، افزایش می‌یابد. در مطالعه Maloni که با هدف بررسی نقش کارگاههای آموزشی بر میزان آگاهی مادران در مورد نوزادان خود انجام شد مادران از نحوه مراقبت از نوزاد آشنایی یافته و اطلاعات آنها در مورد فیزیولوژی نوزاد، فعالیت‌ها و روش تغذیه نوزادان شان براساس آگاهی‌های قبلی آنان بود.^[۳] همچنین در مطالعه Jarosz نیز میزان آگاهی مادران بستگی به حضور آنها در جلسات آموزشی و کارگاههایی بوده که به این منظور تشکیل شده بود.^[۴] در تحقیقی که توسط Beger و همکاران انجام شده نشان داده شد مادران بیشتر به آموزش‌هایی نیاز دارند که مرتبط با مراقبتهای فیزیکی از نوزادان باشد.^[۵] Fonseca و همکاران در لزوم تهیه بسته‌های آموزشی با محتوای روش مراقبت‌های روزانه از نوزاد، تغذیه، بهداشت، مراقبت‌های اختصاصی در موقع بیماری نوزاد و روابط خانوادگی تأکید داشتند.^[۶] Ruchala در تحقیق خود، کاربردی بودن مطالب آموزشی در ارتباط با مراقبت از نوزادان را تأکید نموده است.^[۷]

مطالعه Coutinho و همکاران در برزیل که با هدف بررسی تاثیر آموزش در بیمارستان‌های دولتی نوزاد در زمینه ترویج تغذیه با شیر مادر انجام شد نشان داد آموزش‌هایی که طی ۴۸ ساعت اول شیردهی داده می‌شود بسیار موثر بوده ولی بعداز گذشت ۶ ماه تغییر رفتاری مشخصی در عملکرد مادران شیرده مشاهده نگردید و در پایان نتیجه گرفتند مداخلات آموزشی باید

از سوالات تفاوتی بین تعداد پاسخ‌های صحیح و پاسخ‌های غلط نبود و در نیمی دیگر از سوالات پاسخ‌های صحیح بصورت معنی-داری بیش از پاسخ‌های غلط بود. میانگین آگاهی مادران در قبل و بعد از کارگاه در مورد تغذیه و مراقبت از نوزاد به ترتیب 11 ± 14 و 13 ± 10 بود. همچنین میانگین میزان آگاهی در قبل و بعد از کارگاه در مورد مشکلات و اختلالات نوزادان 12 ± 15 و 10 ± 7 بود. آزمون آماری کولموگروف- اسمیرنوف بعد از کارگاه به $14/4$ تبدیل گردید.

با استفاده از آزمون آماری پیکرسون به بررسی ارتباط بین سن، تعداد زایمان و تعداد فرزندان با افزایش آگاهی مادران به دنبال برگزاری کارگاه‌ها، پرداخته شد و ارتباط معنی‌دار آماری بدست نیامد ($P > 0.05$). همچنین با استفاده از همین آزمون به بررسی ارتباط میزان افزایش آگاهی مادران به دنبال برگزاری کارگاه با میزان تحصیلات آنان پرداخته شد و نتایج نشانگر ارتباط آماری محسوسی نبود ($P = 0.067$). با استفاده از آزمون آماری correlation نسبی به بررسی همزمان ارتباط بین سن و میزان افزایش آگاهی مادران با کنترل متغیرهای سطح تحصیلات و تعداد زایمان پرداخته شد و ارتباط معنی‌داری بدست نیامد ($P = 0.2$). با استفاده از مدل لجستیک خطی به بررسی ارتباط همزمان سن، تحصیلات مادر، تعداد فرزندان و تعداد زایمان با متغیر افزایش میزان آگاهی مادران بدنبال تشکیل کارگاه پرداخته شد که با هم هیچگونه ارتباط معنی‌داری پیدا نشد ($P = 0.3$).

آزمون آماری ویلکسون نشان داد آگاهی مادران در مورد تغذیه و مراقبت از نوزاد و همچنین مشکلات و اختلالات دوران نوزادی بعد از شرکت در کارگاه که به طور معنی‌داری افزایش یافته است ($P < 0.001$).

آزمون آماری مجذور کای نشان داد پاسخ‌های صحیح تمامی سوالات مرتبط با مشکلات و اختلالات نوزادان به طور معنی‌داری بیش از پاسخ‌های غلط بود ($P < 0.001$). در مورد سوالات مربوط به تغذیه و مراقبت‌های نوزادان، در نیمی از سوالات تفاوتی بین تعداد پاسخ‌های صحیح و پاسخ‌های غلط نبود ($P = 0.2$) و در نیمی دیگر از سوالات، پاسخ‌های صحیح به صورت معنی‌دار بیش از پاسخ‌های غلط بود ($P = 0.3$).

آزمون آماری Wilcoxon Signed Ranks نشان داد سطح آگاهی مادران براساس هریک از متغیرهای سن مادر (کمتر و بیشتر از ۳۰ سال)، سطح تحصیلات (سطح تحصیلی دیپلم و پایین‌تر، و بالاتر از دیپلم)، شغل مادر (خانه‌دار و شاغل) و تعداد بارداری (مادران با سابقه بارداری و بدون سابقه بارداری) افزایش

افزایشی در حد ۱۳ تا ۱۶ هفته طول مدت شیردهی را گزارش نمودند و بر لزوم تداوم برنامه‌های آموزشی تاکید شده است^[۱۲]. عدم اطلاع و حضور مادران بیسواند یا کم سواند از برگزاری چنین کارگاه‌هایی و عدم توانایی در تکمیل پرسشنامه توسط آنان و همچنین حضور تعداد کم مادرانی که فرزند داشته‌اند از محدودیت‌های این مطالعه بود. توصیه می‌شود برای مادرانی که زایمان نموده‌اند، طی مدت اقامت در بیمارستان کارگاه‌های آموزشی نحوه مراقبت از نوزاد و روش شیردهی برگزار گردد.

نتیجه گیری

نقش مادران و دانش آنها در برخورد مناسب و صحیح با نوزاد شناخته شده است. با توجه به وسعت اطلاعات مورد نیاز برای مادران و وجود برخی باورهای نادرست و غیر علمی در مواجهه با نوزاد ضرورت آموزش نکات مهم در مورد نحوه مراقبت‌های روزانه و نحوه برخورد با مشکلات شایع نوزادان احساس می‌شود. مطالعه نشان داد میانگین امتیاز آگاهی مادران بعد از تشکیل کارگاه، افزایش می‌یابد. ولی سن مادر، تعداد زایمان‌ها، تعداد فرزندان و میزان تحصیلات مادر با افزایش آگاهی مادران بدنبال برگزاری کارگاه‌ها، ارتباط معنی داری بدست نیامد. بنابراین لازم است تمام مادران در سنین مختلف با هرسطح تحصیلی و هر تعداد زایمانی که داشته‌اند در کارگاه‌های آموزشی که به این منظور تشکیل می‌گردد، شرکت نمایند.

سپاسگزاری

از آقای دکتر سید ابوالحسن شاهزاده فاضلی رئیس محترم جهاددانشگاهی علوم پزشکی ایران که امکان برگزاری این کارگاه‌ها را فراهم نمودند و همچنین هیئت رئیسه محترم شرکت پاکنام که هزینه برگزاری کارگاه‌های آموزشی را تقبل نمودند تشکر می‌گردد.

به طور مداوم در سطح اجتماع صورت گیرد^[۱۰]. مشابه نتیجه فوق توسط Pridham و همکاران انجام گرفته که تأثیر آموزش مادران در کوتاه مدت تأیید شده و توصیه شده مداخلات آموزشی برای مدت بیشتری صورت گیرد^[۱۱].

در این مطالعه ارتباطی بین سن مادر، تعداد فرزندان، تعداد زایمان و میزان تحصیلات مادر با افزایش آگاهی مادران به دنبال برگزاری کارگاه، بدست نیامد. در مطالعه Froman عواملی مانند سن مادر و تعداد فرزندان و میزان آگاهی قبلی مادران در مراقبت از نوزاد، از مهمترین عوامل بودند که در مراقبت از نوزاد دخالت داشتند^[۱۲]. مطالعه Hashim نیز نشان داد باید برای تمام زنان باردار بدون در نظر گرفتن رتبه بارداری و تعداد زایمان‌ها برنامه آموزشی مراقبت از نوزادان را در نظر داشت و زنان اول زا بیشتر از کلاس‌ها و کارگاه‌های آموزشی در این رابطه بهره می‌برند^[۱۳].

در قسمتی از تحقیق انجام شده به بررسی ارتباط هم‌زمان سن مادر، تحصیلات مادر، تعداد زایمان و تعداد فرزندان با افزایش میزان آگاهی مادران به دنبال تشکیل کارگاه‌ها پرداخته شد که هیچگونه ارتباط معنی داری نداشتند. در دو مطالعه‌ای که توسط Maloni و Froman انجام شده تأکید شده باید دوره‌های آموزشی برای تمام مادران بدون در نظر گرفتن سن مادر، تحصیلات و تعداد زایمان، قبیل از ترجیح از بیمارستان، برگزار نمود^[۱۴]. مطالعه Jarosz و همکاران نیز بهترین روش آموزشی را به ویژه برای مادران باسطح سواد پایین و آموزش ندیده، برگزاری دوره‌های آموزشی ذکر کرده است^[۱۵]. ولی مطالعه Beger بیان نموده است که مادران بیشتر به آموزش‌هایی نیاز دارند که در ارتباط با مراقبت‌های فیزیکی از نوزاد باشد و ترجیحاً آموزش بصورت انفرادی انجام گیرد^[۱۶].

براساس هر یک از متغیرهای سن مادر، شغل مادر، تعداد بارداری، تعداد فرزندان و سطح تحصیلات مادر تغییرات آگاهی مادران به دنبال حضور در کارگاه‌ها افزایش معنی داری را نشان داد. مطالعه Vittoz و همکاران که در فرانسه با هدف بررسی تاثیر آموزش سه روزه، در مورد مدت شیردهی انجام شد،

The role of training workshops of newborn cares in promotion of mothers' knowledge

R Mozafari Kermani * MD, Assistant Professor of Pediatrics , Academic Center of Education and Culture Research

Sh Zoljalali MD, General Physician, Academic Center of Education and Culture Research

A Azari , MSc, Academic Center of Education and Culture Research

J Kouhpayezadeh MD, Assistant Professor of Social Medicine, Iran University of Medical Science

Abstract

Background: The objective was to determine the role of newborn workshop in promoting mothers' knowledge.

Methods: This is an interventional study (before and after study). Training courses in neonatal care were held with participants including 150 women visiting the child health center. Learning material was offered in two parts, 1. taking care of healthy newborn and, 2. common neonatal problems.

Findings: The rate of correct answers to the questions related to neonatal problems was significantly higher than that of incorrect answers. In one half of the questions concerning nutrition and neonatal care there was no difference between rates of correct and incorrect answers, and in the other half, the rate of correct answers was significantly higher than incorrect ones.

The study also showed a significant difference between mothers' knowledge before and after workshops ($p=0.00$). Several variables, such as age, job, number of pregnancies, number of children, and mother's level of education were evaluated. Results showed that none of them had any effect in increasing mothers' knowledge before and after classes.

Conclusions: Regarding the extension of necessary information for mothers and to exterminate wrong attitudes facing neonates (especially first child), there is a need for education of mothers dealing with neonatal daily care, breast feeding and common neonatal problems.

Key Words: Newborns, Training work shop, Neonatal Cares, Mother's knowledge, Neonatal problems, Breast feeding

REFERENCES

1. Bowman KG. Postpartum learning needs. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs.* 2005; 34(4): 438-43.
2. Davis Jh, Brucher MC, Macmullen NJ. A study of mothers' postpartum teaching priorities. *Matern Child Nurs J.* 1988; 17(1): 41-50.
3. Jarosz K, Krawczyk A. Assessment of mother's knowledge about breast feeding . *Ginekol Pol.* 2004; 75(1): 26-34.

4. Hashim TJ. Pregnancy experience, Knowledge of pregnancy, child birth and infant care and sources of information among obstetric patients at King Khalid Hospital, Riyadh. *J R Soc Health.* 1994; 114(5): 240-4.
5. Sword W, Watt S. Learning needs of post partum women: dose socio economic status matter? *Birth.* 2005; 32(2): 86-92.
6. Maloni JA. The content and sources of maternal knowledge about the infant. *Maternal Child Nurs J.* 1994 ; 22(4) : 111-20.
7. Beger D, Cook CA. Post partum teaching priorities: The view points of nurses and Mothers. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs.* 1998 Mar- Apr; 27(2): 161-8
8. Fonseca LM, Scuchi CG, Rocha SM , et al. Educational guideline for the maternal orientation concerning the care with preterm infants. *Rev Lat Am En Fermagen.* 2004; 12(1): 65-75.
9. Ruchala PL. Teaching new mothers: priorities of nurses and postpartum women. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs.* 2000; 29(3): 265-73.
10. Coutinho SB, Lima Mde C, Ashworth A, et al. The impact of training based on the baby-friendly hospital Initiative on breast feeding practices in the Northeast of Brazil. *J Pediatr.* 2005; 81(6): 471-7.
11. Pridham KA, Krolkowski MM, Limbo PK, et al. Guiding mothers' management of health problems of very low birth- weight infants. *Public Health Nurs.* 2006; 23(3): 205-15.
12. Froman RD, Owen SV. Mother's and nurse's perception of infant care skills. *Res Nurse Health.* 1990; 13(4): 247-53.
13. Vittoz JP, Labarere J, castell M. Effect of a training program for maternity ward professionals on duration of breast feeding. *Birth.* 2004; 31(4): 302-7.